

Mei 1960

Zeer Geheim

1958

7140

Verzekeringen inzake de veiligheid van N.N.G.

1958

1. Dulles heeft op 27 mei ¹⁹⁵⁸ aan Dr van Roijen medegedeeld, dat "the Dutch need have no concern, now or in the future, about the U.S. attitude toward an Indonesian military attack on Netherlands New-Guinea" (ontleend aan telegram van State Dep. aan Young geciteerd in Luns 271 aan Washington).
2. De V.S. heeft bij de wapenleveringen van de eerste helft van augustus wederom vooraf de Indonesische Regering duidelijk gemaakt dat van gebruik van geweld tegen N.N.G. geen sprake mag zijn. Young acht de V.S. "pretty well committed" (idem).
3. Op 7 augustus deelt Young mede opdracht te hebben het bovenstaande met klem te herhalen. Nasution heeft op 5 augustus aan Jones verklaard, dat noch de Indonesische Regering noch hijzelf ooit een gewapende actie tegen N.N.G. zullen doen ondernemen (memo M no 76).
4. Op 29 augustus wordt met Minister Casey besproken dat met alle kracht naar een deterrent voor aanval op N.N.G. zal worden gestreefd. Australië zal dit in ANZUS-bijeenkomst ter tafel brengen.
5. Op 17 september verzekert Dulles persoonlijk aan M in New York, dat het probleem N.N.G. van vital importance is voor de V.S. en dat de V.S. niet wenst, dat Nederland concessies doet. M merkt op dat niet verwacht kan worden dat Nederland in geval van nood alleen de kastanjes uit het vuur haalt (Schürmann 342).
6. Op 18 september maakt Dulles in zijn rede in de Assemblée melding van het gevaar voor de vrede dat gelegen is in het door geweld willen veranderen van de status quo. (Schürmann 349)
7. Op 18 september zegt Dr van Roijen in antwoord op een vraag van zijn Australische ambtgenoot, of Amerika bij Indonesische aanval gewapende hulp zou bieden: "I am personally convinced that as matters stand at present they will give us no military aid but they will undoubtedly hasten to help us bring the matter before the U.N. as a glaring example of unlawful aggression.
8. Op 23 september wordt in antwoord op een vraag van het Kamerlid Gerbrandy gezegd, dat niet mag worden veronder-
/ steld

steld dat de Amerikaanse wapens zullen worden misbruikt tegen N.N.G.

9. Op 27 september zegt M tijdens een diner aan Dulles, dat van Amerikaanse steun ook publiekelijk dient te blijken (Schürmann 374).
10. Op 30 september tijdens de officiële besprekingen van M met Dulles herhaalt laatstgenoemde dat Amerika geen concessies inzake N.N.G. van Nederland wenst en wijst M er wederom op dat van Amerikaanse steun in deze naar buiten moet blijken (v. Roijen 759), Allan Dulles zal pogen de deterrent zo sterk mogelijk te doen zijn. Herter geeft blijk van veel sympathie voor Nederlands standpunt (van Roijen 765).
11. Op 1 oktober geeft M aan Dulles een informeel Memorandum o.m. omtrent de verzochte Amerikaanse verklaring tegen eventuele Indonesische agressie (van Roijen 771). Dulles zegt, dat de verzochte verklaring heel moeilijk te geven is, doch dat aan een tekst wordt gewerkt. Australië was inmiddels in ANZUS-vergadering tevredengesteld door zijn pertinente verklaringen. Dulles stelt tekst op voor een voorlopige verklaring van M aan de pers (van Roijen 770).
Op 7 oktober zal Dr van Roijen nader worden ingelicht.
12. Op 3 oktober zegt de Amerikaanse Amb. Philips aan een onzer ambtenaren in New York, dat Nederland wel zeer tevreden kon zijn, omdat de posities ingenomen door Australië en Nieuw-Zeeland in ANZUS-verband voor Nederland in feite alle gewenste zekerheid oplevert (Schürmann 396).
13. Op 6 oktober bevestigt Casey dat Dulles in ANZUS-vergadering zeer positief had gereageerd op Casey's betoog (Schürmann 402)
14. Op 7 oktober ontvangt Dr van Roijen van Dulles de tekst van de verklaring welke M publiekelijk kan gebruiken. (Daarin wordt o.m. gezegd dat M the deep concern of the Netherlands government that Indonesia might use military force heeft geuit. Vgl. hierboven punt 8!). Dulles verklaart tijdens het gesprek op een vraag van Dr van Roijen, wat de V.S. zou doen in geval van een aanval:

"We are not in a position to make advance statements.

I expect that if that occurs, we would give you

/ logistical

logistical support and find other ways to help you.

You could count on the same pattern as we have shown in other parts of the world. We acted as you know very vigorously in Lebanon and in the Formosa straits".

We kunnen "in this case" geen definitieve beloftes in het openbaar doen, aldus Dulles verder, wegens het Congress. Dr van Roijen is van oordeel dat de tekst van de ontvangen schriftelijke verklaring, hoewel niet geheel bevredigend, meevalt en het maximum bereikbare is (van Roijen 788). De verklaring wordt op 8 oktober in New York aan de pers gegeven.

15. Van Australische zijde in Washington wordt vernomen dat Dulles in ANZUS-vergadering in ongeveer gelijke termen heeft gesproken als onder 14 vermeld, doch daarbij naast logistical ook political support heeft genoemd (van Roijen 795).
16. Young zegt op 18 oktober tijdens diner aan M, dat hij de zwenking van de V.S. terzake (van N.N.G.) ten gunste van Nederland zeer belangrijk achtte, niet het minst gezien de inhoud van het gesprek van Roijen-Dulles (zie 14) (Schürman 427).
17. Strikt vertrouwelijke mededelingen op 6 november 1958 van Jandrey, wnd assistent secretary for European affairs aan medewerker van van Roijen over gesprek Dulles-Subandrio: Indonesië zou V.S. tegen zich vinden indien het geweld zou gebruiken voor verwezenlijking territoriale claims. Dulles noemde Suez. Hij nam echter aan, dat Indonesië niet tot geweld zou overgaan. quote we would be against it unquote (van Roijen 881 en 884).
18. Volgens Robertson zou Dulles i.p.v. "it" gezegd hebben: "we would be against you" (Luns 412 ddo 11-11-58 aan Washington).
19. Ambassadeur Young zegt bij overhandiging lijst wapenleveranties op 17 november 1958, dat Dulles laat weten, dat Amerikaanse regering zich bewust is door deze levering nog sterker gebonden te zijn aan de politiek van "hands off N.N.G." Herhaald werd "we will not stand idly by if Indonesia attacks N.N.G."

Young herhaalde wat M insgelijks in Washington was gezegd,

/ dat

dat het Nederland onverschillig moet zijn of Indonesië door Amerika bewapend wordt, indien hier maar aan gepaard gaat een belofte van steun aan Nederland zijdens Amerika bij een mogelijke aanval door Indonesië etc." (Luns 422 aan Washington).

20. Ouder lid U.S.A. ambassade te Canberra gaf hoog op van ernstige en herhaalde waarschuwingen van Dulles aan Indonesië, dat U.S.A. geen aanval op N.N.G. zouden tolereren (Lovink 217 ddo 27-11-58).
21. Mc Bride zegt op 5 december 1958 toe persoonlijk Dulles te zullen inlichten over Subandrio's uitlating aan Times "had no intention to resort to force unless attacked or unless the Dutch authorities in West N. Guinea attempted to subvert the regime in Indonesia" (van Roijen 950).
22. Dulles heeft aan Couve de Murville bevestigd, dat Amerika Nederland steun zal geven bij eventuele aanval. Steunverlening nog niet in concreto uitgewerkt, doch wel onmiddellijk alle logistische versterkingen van Amerika te krijgen (Stikker 105 ddo 17-12-58).
23. In gesprek met M herhaalde Dulles op 18 december 1958 met nadruk, dat wij op Amerikaanse steun kunnen rekenen bij een Indonesische aanval op N.N.G. Dulles herhaalde enige malen (aan Merchant) dat er tussen Amerika en Nederland volledige uitwisseling van inlichtingen dient te komen. Met betrekking tot wapenleveranties bleek Dulles te voelen voor voorstel M, dat bij bespreking in NATO-raad het principe ware te aanvaarden, dat alleen landen, die de mogelijkheid hebben pressie op Indonesië uit te oefenen en die in staat en bereid zijn bij een eventuele agressie van Indonesië op te treden, wapens zouden kunnen leveren (Stikker 109).
24. Bij overhandiging rapport bedreiging N.N.G. overleg op militair gebied gevraagd (van Roijen 1003 ddo 23-12-58).
25. Ook C.I.A. geeft weinig kans tot militair overleg. Moeilijkheid ligt bij Pacific commando (van Roijen 1008 ddo 24-12-58).
26. Livingston Merchant tot van Roijen: "... dat het toezegen van maatregelen op militair gebied niet mogelijk is voor het territorium dat niet door militaire verdragen wordt gedekt (van Roijen

1959

- (van Roijen 30 ddo 14-1-59).
27. Livingston Merchant beweert tegen van Roijen, dat Dulles in zijn gesprek met M weliswaar verantwoordelijkheid (terzake van N.N.G.) had erkend, maar dat een verplichting om agressieve daden tegen te gaan is heel iets anders en dit soort verantwoordelijkheid heeft Dulles niet bedoeld. (van Roijen 29 ddo 14-1-59)
28. Volgens M heeft Dulles uitdrukkelijk gezegd: "We will stand by you" en verwees naar Quemoy en de Libanon. M denkt aan machtsvertoon e.d. militaire middelen zonder deelname aan de strijd. Bovendien nu reeds besprekingen over logistieke steun over de wijze waarop bij de meest waarschijnlijke potentiële vorm (Luns 25 ddo 16-1-59).
29. Dulles heeft aan Young geseind, dat zijn standpunt niet was verzwakt met de woorden van Livingston Merchant tegen van Roijen. Bovendien heeft Dulles aan de Engelsen de Amerikaanse positie bevestigd (Celer 41 aan Washington ddo 27-1-59).
30. Verslag Britse besprekingen aan Amerikaanse Ambassadeur: Nublijkt weer hoezeer Amerikaanse houding doorslaggevend. Ambassadeur vertelt strikt vertrouwelijk, dat copie gesprekken M-Dulles over Indonesië en N.N.G. en de telegramwisseling terzake tussen Amerikaanse ambassade en Washington steeds worden gezonden aan politieke afdeling van het hoofdkwartier van de 7de vloot in de Pacific (Luns 54 aan Washington ddo 30-1-59).
31. Livingston Merchant wees van Roijen erop, dat in het verleden Amerika meermalen aan Indonesië zijn standpunt inzake eventuele agressie tegen N.N.G. heeft duidelijk gemaakt.
- Ontwijkende reactie in gesprekken Young-M telkens als over logistical support wordt gesproken, gaven van Roijen aanleiding nog eens speciaal erop te wijzen, dat de belofte van Dulles van het geven van "logistical support" automatisch militaire consultaties impliceerde.
- Livingstong Merchant "Well, I do not know if any logistical support has been promised". Van Roijen quoteert uittalingen Dulles ter zake. van Roijen: Britse en Australische houding van V.S. afhankelijk (van Roijen 96 ddo / 31-1-59).

- 31-1-59).
32. Merchant zal nader met Dulles spreken, dus ook t.a.v. pertinente vraag van van Roijen om Dulles eraan te herinneren, dat hij tegenover van Roijen gesproken had over mogelijk "logistical support" ingeval van Indonesische agressie (van Roijen 101 ddo 3-2-59).
 33. Caccia, Brits ambassadeur in Washington weet, dat Dulles uitdrukkelijk verklaard heeft: "the U.S. would be against it". Logistical support moet bekend (van Roijen 131 ddo 10-2-59).
 34. Op States weet men niet, of Jones opnieuw heeft gewaarschuwd na bekendmaking wapenleveranties, tegen gebruik N.N.G. (van Roijen 136 ddo 11-2-59).
 35. Young heeft op 20 februari 1959 medegedeeld, dat Amerikanen waarschuwing hebben herhaald aan Indonesië t.g.v. jongste wapenleveranties, zowel te Washington als te Djakarta (Luns 90 aan Washington).
 36. Bezoek M aan Herter c.s. Dillon, gevoelig voor pleidooi M bij voortduring te waarschuwen, zegde toe tijdens oponthoud in Djakarta de Indonesische ministers nog eens te waarschuwen en Dulles standpunt van oktober 1958 nog eens in herinnering te brengen. M waarschuwt Robertson tegen een te optimistische visie (van Roijen 284 ddo 2-4-59).
 37. Gesprek M met Young over speciale leveringen aan Nederland in verband met verdediging N.N.G. over procedurekwestie inzake levering materiaal (Luns 204 ddo 17-4-59).
 38. Bezoek Young aan M. Aanvraag "for general purposes" zal met sympathie worden bestudeerd. Wachten op lijst van Marine (Luns 226 aan Washington ddo 28-4-59).
 39. Robertson heeft Indonesische ambassadeur Moekarto herinnerd aan de door Dulles indertijd aan Soebandrio gegeven ernstige waarschuwing tegen geweld t.a.v. N.N.G. "Standpunt Amerikaanse regering ongewijzigd" (van Roijen 459 ddo 28-5-59).
 40. U.S. ambassade ingelicht, dat shoppinglist voor N.G. door Pröpper aan Admiraal Snackenbergh overhandigd en ernstig gesproken over consequenties als U.S. onze redelijke verzoeken niet inwilligt (Luns 318 aan Washington 18-6-59).

41. M sprak Herter in Genève en bepleit weer verstrekking van militair materieel aan Nederland t.b.v. N.N.G. M weer op afhankelijkheid van Australië van U.S. steun en zette uiteen hoe sterk R.I. geworden door wapenleveranties van Oost en West (Luns 358 aan Washington ddo 17-7-59).
42. Van Roijen benadrukt op State Departement ingevolge instructie M nog eens dringend karakter Nederlands verzoek om additionele steun. Shoppinglist wordt besproken zulks ten vervolge op gesprekken met Herter en Norstadt. (Van Roijen 674 ddo 25-8-59).
43. M sprak Mc Elroy: Nederland kan niet alleen algemene defensie N.G. voor zijn rekening nemen naast onze NATO-verplichtingen; inmiddels leveren de V.S. wapens aan Indonesië. Shoppinglist verder besproken (Schürmann 319 ddo 15-9-59).
44. M op State Department bij Parsons; dankte voor steun gunstige reacties op ons verzoek overvliegen Mariniers in geval van nood. M zei, dat U.S. en U.K. waarschuwingen aan Indonesië succes gehad (deterrent) maar dat R.I. bedoelingen onveranderd en strijdkrachten versterkt. Er blijft gevaar voor Indonesisch militair avontuur (van Roijen 762 ddo 28-9-59).
45. M bezocht Herter (Young aanwezig), die desgevraagd de verklaring bevestigde (U.S. tegen agressie door R.I.), die M in 1958 met machtiging van F. Dulles had gepubliceerd. M vroeg ook om militaire steun voor de defensie. Herter vond dit moeilijk. Young suggereerde de door ons verstrekte gegevens inzake militaire installaties op N.N.G. up to date te houden, zodat de V.S. steeds weten wat wij nodig hebben. M wees ook op dreigende houding van Indonesië: (van Roijen 767 ddo 29-9-59).
46. 17 november 1959 sprak M de Amerikaanse Ambassadeur, tezamen met Cameron van het State Department. M heeft er toen op gewezen, dat de V.S. verantwoordelijk zijn voor de jongste ontwikkelingen, die versterking van de verdediging van N.N.G. nodig maken, aangezien de V.S. grote wapenleveringen aan Indonesië deden. Als Nederland absoluut zeker kon zijn van hulp van de V.S. ingeval van In-

/ donesische

- 1960
47. donesische agressie, zouden wij niet zo bezorgd behoeven te zijn (Luns 520 aan Washington).
Staatssecretaris Bot heeft 29 februari 1960 op het State Department een pleidooi gehouden voor Amerikaanse steun voor N.N.G., zodat Nederland in rust zijn taak zou kunnen volbrengen (van Roijen 172).
48. Bij zijn afscheidsbezoek aan U.S. Ambassadeur Sebald legde Lovink hem uit, dat de toekomst van de Papoea's afhankelijk is van Nederlandse bescherming; wanneer deze zou wegvallen halen zij de zelfbeschikking niet, de V.S. zou dit streven moeten steunen (Lovink 37 ddo 11-3-60).
49. Lunch van Roijen-Steeves, wvd assistant secretary voor Verre Oosten. Gesprek over oorlogszuchtige uitlatingen Nasution. Steeves: Achter de schermen krijgen Indonesiërs waarschuwingen. Van Roijen spreekt hoop uit, dat deze waarschuwing inderdaad duidelijk genoeg naar voren gebracht zou worden aangezien Indonesiërs anders de indruk zouden krijgen dat de Amerikanen het bij een aanval op N.G. bij platonische verklaringen zouden laten (van Roijen 286 ddo 31-3-60).
50. Nu Sukarno blijkbaar gecoördineerde Indonesische actie voert (uitspraken Nasution. Leimena, Subandrio, e.d.) om Nederland bij voorbaat als agressor aan te wijzen ware er bij State met nadruk op te wijzen, dat de V.S. er tegenover Indonesië nimmer twijfel aan laten bestaan, dat de gegeven waarschuwingen tegen Indonesische agressie onverminderd van kracht blijven, welke voorwendse Djakarta ook zou gebruiken (Celer 195 aan Washington ddo 27-4-60).
51. Van Roijen signaleert gebrek aan begrip bij Steeves, acting assistant secretary of state, die met trustschapsidee komt en zelfbeschikkingsrecht Papoea's ignoreert (van Roijen 292 ddo 2-4-60).
52. Hoofd Indonesië desk beaamt de vrees, dat dezelfde redenen, welke tot woorden (van Nasution, welke door Jani tegenover Amerikaanse ambassade werden afgestempeld als te zijn voor binnenlands gebruik) aanleiding geven, ook tot daden kunnen leiden.
Intrekking verklaring van Nasution niet haalbaar (van Roijen 327 ddo 20-4-60).

53. Gordon Mein zal bovenbedoeld bezoek (no 50) bestuderen (van Roijen 351 ddo 28-4-60).
54. Van Roijen vraagt zoveel mogelijk informaties over infiltraties ten einde Amerikanen tot waarschuwingen te brengen (van Roijen 352 ddo 28-4-60).
55. Minister-President tot Young: De laatste twee jaren wordt voortdurend onder Amerikaanse aandacht gebracht, dat defensie N.N.G. versterking behoefde. In dat verband waren alle gesprekken over shoppinglist gevoerd. Voorts zegt M.P. toe, spoedig antwoord op Amerikaanse nota over bestemming vliegtuigen welke op Karel Doorman meevaren en over materiaal dat onder MDAP zou vallen. Young deelt mede, dat Indonesische Zaakgelastigde nogal opgewonden bij hem was komen praten over spectaculaire agressieve acties van Nederland, hetgeen Young had ontzenuwd (Celer 203 aan Washington ddo 3-5-60).
56. Gordon Mein sceptisch over infiltratie-gegevens. Van Roijen vraagt bewijsstukken (van Roijen 370 ddo 6-5-60).

Mein 1960